

cenia szkół istniejących nie stoi na zawadzie ani brak funduszy, ani brak nauczycieli, domaga się go zaś naterazwie smutna dola dotychczasowych nauczycieli i brak należnych im urzędów nauki w szkołach pospolicich. Będzie więc zadaniem władz szkolnych jak najenergiczniej regulację te przeprowadzić. O ile zaś stosunki przeważnie ilości szkół i nauczycieli, przedtem na szkółki będzie zadaniem Rady szkolnej krajowej, aby w całym kraju komisje te jak najspieszniej przeprowadziły. Szybkość działania rzeczonych komisji mogłaby jednakże utknąć o brak funduszy, potrzebnych niezbędnie na podjęcie połączonej z komisjonalnym przejazdem i L. P. Należało więc, aby W. Rada z poszczególnymi, przedtem na szkółki przeznaczone fundusze, część pewną na pokrycie kosztów komisjonalnych na mocy lit. c. art. 35 i art. 37 ust. I. wydzielić z budżetu (*).

Co do samego wewnętrznego urządzenia nauki w szkołach pospolicich, nie ulega wątpliwości, że takowa równocześnie z ogólną strażniczą organizacją w tym celu skłoniła do podjęcia przedsięwzięcia W. Rada szkolnej krajowej uchwały jak najspieszniej zakupić plan instrukcyjny (Unterrichtsprüfung) dla szkół pospolicich i takowy ogłosić (*).

Głosy z kraju.

(O obowiązkach obywatelskich urzędników.)

Lwów dnia 18 sierpnia 1873.

Doniesienie w Gaecie nr. 188, że centraliści wywołują rząd, aby urzędników w Galicji zmusić do służenia Szomer-Izraelowi i Wydziałowi Rady ruskiej. Pozwolicie staremu emerytowi wydużyć w tej arcywładni sprawie publicznie swoje zdanie.

Służąc długie lata pod rządem absolutnym, przekonany jestem, że urzędnikom nie należy i najgłodniej odpowiada swemu powołaniu, który w pierwszym rzędzie jest człowiekiem, a w drugim dopiero urzędnikiem. W samej istocie urzędnik, poświęcając się służbie publicznej, nie mógł się zrzec i nie zrzec się swoich obowiązków jako człowieka, a nie absolutnie, nie mając do urzędnika nadmierzenia tych swoich obowiązków, przestaje być monarchą i jest despotą; ale nawet i w despotie błądnie się szuka ludzkości, skoro na jej obowiązki służy otwarcie się odwołuje. Tak w r. 1872 gubernator Bajony królowi francuskiemu Karolowi IX. na rozkaz wyromantowania Hugonotów śmieszno odpowiedział: „Znalazłem tutaj samych wierznych i oddanych Francuzów, lecz żadnych morderców.“ Gubernator wprawdzie nie otrzymał za to orderu, lecz został nieokrzepa, a Hugonoci bójczy przy życiu.

Tak za naszych czasów w pamiętnym roku 1846 dziesiąt zarządca wadowicki Sertz wręcz przeciwnie, niż jego kolega tarnowski, a to bezkarnie. Lecz zamieścić nie mogę, że według mojego zapamiętania, na dowód opartego przekonania opanak, czyzy 1846 r. nie działy się na rozkaz monarchy. (To jest przecie powszechnie wiadome: p. r.) Starosta tarnowski i jego współwinni należeli prosto do liczyby tych urzędników, którzy, jak przyswójnie niemieckie trafnie mówi, są wiecie cesarskim jak sam cesarz, a do których rząd należał i należałoby. W tym czasie w Wiedniu i w Lwowie, który dawał instrukcje starostom w zachodniej Galicji.

Ta nieszczerza gorliwość nie tylko zgubną jest dla kraju, lecz zamiast niemyślnych korzyści, przysparza rządowi tysiące wrogów, podkopuje fundamenta każdego państwa, którym są: sprawiedliwość, sumienność i

uczciwość. O takich to urzędnikach krąży monarcha słusznie powiedzieć może: „Boże! zastanij mnie przed moimi przyjaciółmi, od nieprzyjaciół sam się obronić potrafię.“

Następnym w Austrii czas konstytucyjny. Jakżeż zajął urzędnik w tej nowej formie rządu stanowisko? Będzie nowymi obowiązkami człowieka niepełnego, niepełnego, który przemienił się na obywatela państwa, kraju i gminy; do obowiązków dawnych przybył nowy, szeregujący się posrodku między obowiązkami człowieka i urzędnika. Był bowiem każdy najpierw urodzony człowiekiem; przyszedł do poznania swojego stanowiska w tym czasie, w którym obywatel oddawał swój głos i obywatel obejmował urząd publiczny, nie zrzekał się praw obywatelskich ani pierwszego, ani drugiego; czego też nie wymaga żadna przysięga służbowa, żadna ustawa, żadna instrukcja.

W rządzie konstytucyjnym zmieniają się wprawdzie ministrowie wedle przewagi stronnictw politycznych; lecz zmiany takie odzyskać mogą na stosunek urzędników, którzy nie chcą i nie chcą być wykonawcami ustaw istniejących, tychże zaś co, sens i słowa zostały te same, i urzędnika obowiązkami jest tylko ścisłe, rzetelne, niepartijalne wykonanie ustaw, a żaden minister żądać nie może, ażeby przekroczyć ustawy w duchu i w interesie jego stronnictwa; gdyż w przeciwnym razie musiałby użyczyć siły, ażeby zmusić do tego stronnictwo i tryb swojego urzędowania, ustawy te same dziś tak jutro się wykonywać, nie sądzę żaden powódca ogólna demoralizacja urzędników, zwichnięcie powagi ustawy i urzędów, najohydniejszy rodzaj krętarstwa i szalbierstwa, bo pod zastaw władzy publicznej, wódz w ręku kilku słowaków zawiera się głównym zadaniem, ażeby przynajmniej ludzie nierozumni obowiązkami urzędników popierała polityki ministerjalnej.

Zostaje nam tylko jeszcze ocenienie polityki: czyli urzędnik swoim wpływem i głosem przy urzędzie obowiązany jest służyć ministrowi? I, czyli urzędnik ma obowiązek swego przekonania politycznego, swą powiastkę obywatelską dla tego stronnictwa, które właśnie u steru rządu jest, czyż nie powinien zmienić jak suknie? Na to pytanie potwierdzając odpowiedź, iż żaden urzędnik nie może, któryby chętnie nadstawiał swoje czoło do piciowania, gdyby tego jakiegokolwiek rząd krajowy, ażeby obywatelskich swoich wymagał. Obowiązki obywatelskie są święte, których się żaden człowiek prawie wobec kraju i narodu swojego zrzec nie może; które, jak już wykazałem, mają prawo pierwszeństwa przed obowiązkami urzędów; których sumiennego wykonania żadna ustawa nie zabrania, zatem też żaden minister bez pogwałcenia swobody obywatelskiej zabronić nie może. Urzędnik przelazłszy z obywatela na urzędnika, nie przelazł z kraju konstytucyjnym obywatel woli, i zachowania tej wolności nie naruszona i niezawieszona od obcych wpływów wymaga po nim miłość ojczyzny, lojalność i przywiązanie do monarchy, któremu przysięgę wierności służył, gdyż stronnictwo polityczne — przysięgając wręcz odwrotnie, nie mają nic wspólnego z monarchą, nad stronnictwami stojącym.

Ale nie dosyć na to, aby trzymał się na uboczu od urny wyborczej, jak to zbyt często się dzieje. Nieuczynność obywatelska jest niczem innem, jak zaniedbanie obowiązków, jakich dobry obywatel wymaga, jest grzeszek polityczny. Każdy urzędnik, który o ten temat nie myśli, a że jego przy jego głosy pojedynczo może sprawnie obdobyć do zwycięstwa dopomóż; zaniedbanie zatem tej powinności obywatelskiej stracił niepowetowaną przysięgę.

Lecz służyć głosy liczone z grona podwładnych urzędników? To wszystko, co tu starzec pisze, jest prawda bezprzecznie; ale w życiu praktycznym urzędnik, który nie chce być polityczny, przelazłszy od obywatela na urzędnika, w otrzymaniu zapomogi lub zaliczki na placę; nie spowodować może nasze przeniesienie z miejsca na miejsce, a w razie danym, nawet wydalenie ze służby.

Tak jest w istocie! Nie przeczę, że można trafić na urzędników, którzy dla widoczności w oszczędności, ażeby nie być wydzwanym z jednej strony zoziga się przed władzą wyższą, z drugiej zaś jest tyranem dla swoich podwładnych; a jeżeli taki niegodziwiec jest do tego jeszcze i złostliwym, jeżeli nie dla wykonania ustaw, lecz dla prywatny, lub nieuczynności nie waha się, biednemu wyrwać z rąk ostatniego kęsa chleba — wtemczas przemieniamy się podwładni w obywateli w szlachok, w obywateli zniżają, jeszcze u nas tak zwane organizacje, jedna za drugą ginące, przy których nie rzec, nie rodzaj pracy, lecz tylko nazwiska się zmieniają, a które przelazły niegodziwy łatwo wykradzieć może ku usunięciu pomocników, swojej samowoli niedopodanych, pod pozorem „puryfikacji“ przeszedłszy takowych w stan spoczynku i energię władzy wywierając przeciw tak przeważnie i szubnej doktrynie, wtemczas usłyszycie motywy takie jakiego przelazłego, że się mu w urzędowaniu przeszkadza.

Nie mam na nikogo na myśli, nie wykazując żadnej osoby, ale możliwość takich przelazłych nie da się zaprzeczyć; i to możliwości jest dostateczną do utwózenia niegodziwych urzędników, do wyparcia się nawet uczuć patriotycznych; chodzi tu bowiem o chleb dla siebie i biednej rodziny. Lecz taki stan w dobrze urządzonej państwie konstytucyjnym, gdzie wolność obywatelska nie jest fałszywym błędnym — istnieje nie po

Ten sekret jest mniemaniem Damoleksa nad gwałtem urzędników — od przemiana ich w niewolników w państwie wolnym, tworzy ślepe narzędzia w rękę przelazłych, podłych poohlebów, szpiegów, denuncjantów, odbiera poczciwym urzędnikom okazję do usprawiedliwienia się lub poprawy; często, to będną wydzwanym niewinnym, kawka chleba pogrzeb, nie licząc rodzin, nie licząc dżec. Lecz czyli ten sekret kwalifikacji na jakiejkolwiek ustawie, lub potrzebie jest o party? Bynajmniej! Jest to z jednej strony nie inoego, jak zwyczaj zadawający z czasów absolutnych; z drugiej zaś we wojsku, wymagającym przecie jak najsurowszej karności, są kwalifikacje każdemu przystępne, nawet się dotyczącym osobom ogłaszają. Dla czegoż istnieć na w służbie cywilnej być przeciwny zwyczaj?

Sumienny i sprawiedliwy przelazły o twierdzący zyskać tylko może na powadze. Człowiek honora pogardza za plecami obywateli; potrzeba oszczędności, chytrkość, intryga potrzebne są do osiągnięcia bliższego. Sprzedawca uszczęśliwia siebie, a nie kim bez powodu, bez dania okazji do usprawiedliwienia. Koł pragnie wolności obywatelskiej dla urzędników, ten musi koniecznie obstarwać za zniesieniem sekretu kwalifikacji i musi postawić się winni, że tak ważnej dla kraju sprawy nie zaspą.

Oby głos starożytnego i doświadczonego emeryta rządu wybrzeć liczył w tej sprawie i drugim rade, aby przelazły nie do tajemnie popelnianych kryzys; uzyskać w nich — sprawiedliwych sług publicznych — obywateli godnych!

(Przyp. red. Musimy tutaj dodać uważać, że z powodu wywołania żadnego jeszcze urzędnika władze przelazły nie turbowały, w tym czasie urzędnicy, którzy się w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych, ażeby w sprawie tylko wtedy się powołują lakzawym *Wink von Oben*, jeżeli sami chcą się robić sługami. Prawda, że np. przelazły po brócher rozszalał okólniki, polecające kandydata antinrodowego, a nawet każe podpisywać każdemu podwładnym, że ten okólnik czytał; ani przelazły na czele swoich podwładnych,

Prasch obowiązujących, to też odwołanie prawie zdarzyć się przypady, a szczególnie na skrajach... Kilkę dni temu byliśmy świadkami, jak walczył jeden z tutejszych lekarzy...

Minister sprawiedliwości mianował dr. Hon. Michała Notarjusza w Nowym Targu, i pozostał notariuszem Artur Setmajer, ustanowionego dla Demblicy, na jego prośbę na posadze w Brozku.

— Z Izby sądowej. (Sędzią sędzią) Fuchsi z zawołaniem przyr. Mogilnickiego, aby opowiedział o tym, co się stało w dniu 21. sierpnia...

— Dnia 6 sierpnia 1873 umarł w Dobrowiu powiatu tegoż diecezji tarasowickiej, płobn obradku rz. kat. ks. Jan Płot, przebywał lat 67, z tych w stan duchownym 38.

W zakładzie moim wyżył wychowawcą, wczoraj, dnia 21. sierpnia, w wieku lat 15, w rodzinie, z d. 15. września. Prześladujący się, iż w zakładzie prywatnym, zbyt wiakła ilość ucznia...

Policya z Wasiliewskij Boberska. Ujęcie przestępstwa, przez wiele osób wyrażono, postanowiono wydać w osobnej księzce...

Mianowania Dr. Karol Osławski i dr. Gustaw Smar. postanowiono złożyć w szkole z dawno profesorów dostąpił prywatny przy użyczeniu Jagiellońskich. Pierwszy wykład będzie chemii a drugi fizyki prawo.

Table with 2 columns: 'płaca bądąca' and 'złr. w. a.'. Lists various financial entries and amounts.

Table with 2 columns: 'płaca bądąca' and 'złr. w. a.'. Lists various financial entries and amounts, including 'Akcie bankowe' and 'Akcie przemysłowe'.

— Osobliwy wypadek zdarzył się w Düsseldorfie 13. m. Rano przed 8. lokomotywa pociągu berlińskiego wraz z jednym wagonem c...

— Gospodarstwo przemysł i handel. — Keigossow. Według doniesienia c. k. królewskiego biura bukowickiego z dnia 16. m. l. 1790 sprawdzono w zakładzie kontynuacyjnym w Nowosielicy Keigossow na jednym st...

— Rañnerja spirytusu Juljusza Mikolajewskiego. Według doniesienia 75 spirytusu rafinowanego z analizą stopień 79 1/2 procentowe za dniowem wypowieszeniem...

— Wyciąg z dziennika urzędowego 1873. — Lokosiejki z dnia 20. sierpnia 1873. Komunikacja dla celów zapewnienia kontynuacji...

— Obwieszczenie. Od 20. m. zaprowadzono zmiany pocztowe żąd posiadaczy przesyłki nowym miastem a Dobromiłem.

— Ostatnie wiadomości. — Rzecz szczególna, że wspomniane wczoraj doniesienie Deutsche Zeitung, jakoby dotychczasowa Rada państwa miała być jeszcze na krótką sesję zwolniona, napotykać się...

— Wiadomości społeczno-ekonomiczne. — Pp. Barthelemy i Nawrotci otworzyli w Berlinie, przy Wallstrasse nr. 61 browar techniczny, zajmujący się urządzeniem browarów, gorzelni, odkrośki i podzięczanie w zakładzie maszyn rolniczych.

— W tym roku szkoła katolicka, powołująca do życia w tym mieście, została otwarta, uotrzymała jednak 3 nagrody i kilkakrotnie akceptacji, oznaczonych są najwięcej kościołami Maurycego i Konwikciej Bronisław. Na dystrybucji nagród listylny panstwa w hotelu Lambert dnia 2. sierpnia otrzymany najwięcej nagród panny Helena Zaborowska i A. Czarna...

Table with 2 columns: 'płaca bądąca' and 'złr. w. a.'. Lists various financial entries and amounts, including 'Akcie bankowe' and 'Akcie przemysłowe'.

— Panna Róża Bożko z Warszawy, złożyła w Poznaniu wobec komisji lekarskiej egzamin na apłektarkę i natychmiast znalazła zajęcie w jednej z tamtejszych apłekt.

— Rañnerja spirytusu Juljusza Mikolajewskiego. Według doniesienia 75 spirytusu rafinowanego z analizą stopień 79 1/2 procentowe za dniowem wypowieszeniem...

— Wyciąg z dziennika urzędowego 1873. — Lokosiejki z dnia 20. sierpnia 1873. Komunikacja dla celów zapewnienia kontynuacji...

— Obwieszczenie. Od 20. m. zaprowadzono zmiany pocztowe żąd posiadaczy przesyłki nowym miastem a Dobromiłem.

— Ostatnie wiadomości. — Rzecz szczególna, że wspomniane wczoraj doniesienie Deutsche Zeitung, jakoby dotychczasowa Rada państwa miała być jeszcze na krótką sesję zwolniona, napotykać się...

— Wiadomości społeczno-ekonomiczne. — Pp. Barthelemy i Nawrotci otworzyli w Berlinie, przy Wallstrasse nr. 61 browar techniczny, zajmujący się urządzeniem browarów, gorzelni, odkrośki i podzięczanie w zakładzie maszyn rolniczych.

— W tym roku szkoła katolicka, powołująca do życia w tym mieście, została otwarta, uotrzymała jednak 3 nagrody i kilkakrotnie akceptacji, oznaczonych są najwięcej kościołami Maurycego i Konwikciej Bronisław. Na dystrybucji nagród listylny panstwa w hotelu Lambert dnia 2. sierpnia otrzymany najwięcej nagród panny Helena Zaborowska i A. Czarna...

Table with 2 columns: 'płaca bądąca' and 'złr. w. a.'. Lists various financial entries and amounts, including 'Akcie bankowe' and 'Akcie przemysłowe'.

— Panna Róża Bożko z Warszawy, złożyła w Poznaniu wobec komisji lekarskiej egzamin na apłektarkę i natychmiast znalazła zajęcie w jednej z tamtejszych apłekt.

— Rañnerja spirytusu Juljusza Mikolajewskiego. Według doniesienia 75 spirytusu rafinowanego z analizą stopień 79 1/2 procentowe za dniowem wypowieszeniem...

— Wyciąg z dziennika urzędowego 1873. — Lokosiejki z dnia 20. sierpnia 1873. Komunikacja dla celów zapewnienia kontynuacji...

— Obwieszczenie. Od 20. m. zaprowadzono zmiany pocztowe żąd posiadaczy przesyłki nowym miastem a Dobromiłem.

— Ostatnie wiadomości. — Rzecz szczególna, że wspomniane wczoraj doniesienie Deutsche Zeitung, jakoby dotychczasowa Rada państwa miała być jeszcze na krótką sesję zwolniona, napotykać się...

— Wiadomości społeczno-ekonomiczne. — Pp. Barthelemy i Nawrotci otworzyli w Berlinie, przy Wallstrasse nr. 61 browar techniczny, zajmujący się urządzeniem browarów, gorzelni, odkrośki i podzięczanie w zakładzie maszyn rolniczych.

— W tym roku szkoła katolicka, powołująca do życia w tym mieście, została otwarta, uotrzymała jednak 3 nagrody i kilkakrotnie akceptacji, oznaczonych są najwięcej kościołami Maurycego i Konwikciej Bronisław. Na dystrybucji nagród listylny panstwa w hotelu Lambert dnia 2. sierpnia otrzymany najwięcej nagród panny Helena Zaborowska i A. Czarna...

Table with 2 columns: 'płaca bądąca' and 'złr. w. a.'. Lists various financial entries and amounts, including 'Akcie bankowe' and 'Akcie przemysłowe'.

— Panna Róża Bożko z Warszawy, złożyła w Poznaniu wobec komisji lekarskiej egzamin na apłektarkę i natychmiast znalazła zajęcie w jednej z tamtejszych apłekt.

— Rañnerja spirytusu Juljusza Mikolajewskiego. Według doniesienia 75 spirytusu rafinowanego z analizą stopień 79 1/2 procentowe za dniowem wypowieszeniem...

— Wyciąg z dziennika urzędowego 1873. — Lokosiejki z dnia 20. sierpnia 1873. Komunikacja dla celów zapewnienia kontynuacji...

— Obwieszczenie. Od 20. m. zaprowadzono zmiany pocztowe żąd posiadaczy przesyłki nowym miastem a Dobromiłem.

— Ostatnie wiadomości. — Rzecz szczególna, że wspomniane wczoraj doniesienie Deutsche Zeitung, jakoby dotychczasowa Rada państwa miała być jeszcze na krótką sesję zwolniona, napotykać się...

— Wiadomości społeczno-ekonomiczne. — Pp. Barthelemy i Nawrotci otworzyli w Berlinie, przy Wallstrasse nr. 61 browar techniczny, zajmujący się urządzeniem browarów, gorzelni, odkrośki i podzięczanie w zakładzie maszyn rolniczych.

— W tym roku szkoła katolicka, powołująca do życia w tym mieście, została otwarta, uotrzymała jednak 3 nagrody i kilkakrotnie akceptacji, oznaczonych są najwięcej kościołami Maurycego i Konwikciej Bronisław. Na dystrybucji nagród listylny panstwa w hotelu Lambert dnia 2. sierpnia otrzymany najwięcej nagród panny Helena Zaborowska i A. Czarna...

Table with 2 columns: 'płaca bądąca' and 'złr. w. a.'. Lists various financial entries and amounts, including 'Akcie bankowe' and 'Akcie przemysłowe'.

